

۵ تعمیرات اساسی

تعمیرات اساسی مخارج غیرمستمر و نسبتاً عمده‌ای است که صرف مرمت کلی اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات می‌شود و نتیجه آن معمولاً افزایش عمر مفید دارایی نسبت به زمان قبل از تعمیرات است. حسابداری مخارج تعمیرات اساسی برحسب مورد مشابه تعویض، نوسازی یا افزایش و الحاق است.

کنترل‌های داخلی دارایی‌های ثابت

تحصیل دارایی‌های ثابت (اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات، اثاثه و ابزار و لوازم فنی و...) معمولاً مستلزم مصرف وجوه زیادی توسط مؤسسه می‌باشد بنابراین اجرای دقیق رویه‌های حسابداری در این زمینه از اهمیت فراوان برخوردار است.

کنترل صحیح و مناسب دارایی‌های ثابت مستلزم استفاده از بودجه‌های تنظیمی (بودجه سرمایه‌ای) و رویه‌های حسابداری روشن در رابطه با هزینه‌های سرمایه‌ای و استهلاک مربوط به آن و همچنین روش‌های مناسب دیگری که بتواند از نحوه نگهداری و حفاظت این نوع دارایی‌ها اطمینان حاصل نمود.

بخش عمده‌ای از مخارج و سرمایه‌گذاری در اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات باید بر اساس کنترل بودجه‌ای صورت گیرد. معمولاً قبل از سرمایه‌گذاری در این زمینه باید بودجه مربوط به آن به تصویب هیئت مدیره شرکت برسد و سپس برای اجرا به مدیران اجرایی واگذار گردد.

خرید دارایی‌های ثابت باید در قبال اسناد و مدارک کافی که حاوی بهای تمام شده آن باشد صورت گیرد. مؤسسات و شرکت‌ها باید یک ثبات رویه در رابطه با هزینه‌های سرمایه‌ای و حداقل مخارجی که باید در حساب دارایی‌های ثابت منظور گردد تدوین و تصویب نمایند. قبل از فروش و یا تعویض و یا از رده خارج کردن دارایی‌های ثابت باید مجوز مسئول و یا مسئولین اجرایی اخذ گردد. و به عبارت دیگر هرگونه فروش و یا تغییرات دفتری دارایی‌های ثابت باید با مجوز صورت گیرد.

رویه‌های مورد استفاده برای انجام کنترل داخلی بر روی هزینه‌های مربوط به دارایی‌هایی که در داخل یک مؤسسه تولید می‌گردد. باید روشن و از قبل مشخص باشد.

در مورد دارایی‌هایی که در داخل مؤسسه تولید می‌گردد باید جزئیات مربوط به قیمت تمام شده دارایی در حساب مستقلی نگهداری گردد. و علاوه بر هزینه‌های مستقیم سهم مناسبی از سربار هم به آن اختصاص داده شود. علاوه بر آن باید

قیمت تمام شده با هزینه‌های برآورد شده (ارقام بودجه) مورد مقایسه قرار گیرد و تفاوت‌های با اهمیت باید در اسرع وقت مورد رسیدگی قرار گیرد و گزارش گردد. در مواردی که دارایی‌های ثابت توسط پیمانکاران بر مبنای قیمت‌های غیرثابت ساخته و انجام می‌گیرد، باید شرکت‌ها رویه‌های هزینه‌یابی پیمانکار را مورد رسیدگی قرار داده و مورد آزمون قرار دهند.

تفاوت کنترل داخلی خرید کالا و دارایی ثابت

رویه‌های کنترلی مرتبط با خرید اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات تا حدودی مشابه رویه‌های کنترلی مربوط به موجودی کالا است. به هر حال اهمیت ریالی مخارج سرمایه‌ای تفاوت‌هایی با موجودی‌های کالا دارد که عمده‌ترین آن به‌قرار زیر است:

- ۱** خریدهای مربوط به اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات و سایر دارایی‌های ثابت بر مبنای کنترل بودجه‌ای صورت می‌گیرد، و بودجه سرمایه‌ای معمولاً توسط هیئت‌مدیره شرکت قبلاً به تصویب می‌رسد. بنابراین برای خرید دارایی‌های ثابت در مقایسه با خرید کالا به اختیارات وسیع‌تری نیاز هست. یا به عبارت دیگر برای خرید دارایی‌های ثابت باید مجوز خاصی توسط بالاترین مقام تصمیم‌گیری شرکت (که معمولاً هیئت‌مدیره شرکت‌ها می‌باشد) به مدیران اجرایی شرکت داده شود.
- ۲** براساس تصویب هیئت‌مدیره یا آیین‌نامه معاملات شرکت نحوه خرید دارایی‌های ثابت مشخص می‌گردد بدین نحو که خریده‌ها از طریق مناقصه و درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و یا مناقصه محدود، و همچنین خرید از طریق استعلام بهاء و یا خرید از فروشنده انحصاری صورت گیرد قبلاً تعیین و به مدیران اجرایی ابلاغ می‌گردد. یا به عبارت دیگر مدیران اجرایی در مورد خرید دارایی‌های ثابت باید از رویه خاص از قبل تعیین شده پیروی نمایند. درحالی که برای خرید کالا جهت نگهداری در انبار و یا استفاده در مراحل تولید که یک کار عادی و روزمره شرکت است این موارد کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. با آنکه بر اساس آیین‌نامه معاملات برای خریدهای عمده کالا ممکن است شرایط خاصی موجود باشد، در نتیجه رویه‌های خرید کالا با خرید دارایی‌های ثابت یکنواخت نمی‌باشد.
- ۳** تأمین مالی برای خرید دارایی‌های ثابت اغلب از طریق تسهیلات بانکی و یا اسناد پرداختی بلند مدت تأمین می‌گردد.

حسابرسی دارایی‌های ثابت

معمولاً رسیدگی به حساب‌های دارایی‌های ثابت روی رسیدگی و آزمون تغییرات انجام شده در مانده‌های این حساب‌ها در طی دوره مورد رسیدگی متمرکز می‌شود. در طی حسابرسی اولیه باید ارائه مطلوب حساب‌های دارایی‌های ثابت برای حسابرس محرز گردد. حسابرس باید مطمئن گردد که:

۱ دارایی‌های مستهلک شده و یا به علت فرسودگی از رده خارج شده طبق رویه شرکت صورت گرفته.

۲ آیا دارایی‌های ثابت به علت تغییر در ماهیت عملیات شرکت غیر قابل استفاده شده، از سر فصل حسابی که قبلاً در آن به ثبت رسیده خارج شده و در حساب جداگانه‌ای مانند حساب ماشین‌آلات و تجهیزات از کار افتاده به ارزش بازیافتنی ثبت شده‌اند؟

حسابرس رسیدگی به حساب‌های دارایی‌های ثابت را از ارزیابی کنترل داخلی شروع می‌کند. در این رسیدگی‌ها سیستم کنترل داخلی شرکت و اختیارات و رویه‌های شرکت برای خرید دارایی‌های ثابت (شامل رویه‌های هزینه منظور نمودن یا سرمایه‌ای تلقی نمودن دارایی‌ها) و روش‌های استهلاک دارایی‌های ثابت مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و حسابرس می‌باید مطمئن شود که برای دارایی‌های ثابت به همان روش اعلام شده در یادداشت شماره ۲ ضمیمه صورت‌های مالی استهلاک محاسبه شده است.

۳ حسابرس می‌بایست اطمینان حاصل نماید که هزینه‌های جزئی تعمیراتی دارایی‌های ثابت به حساب هزینه جاری منظور می‌گردد و در عوض هزینه‌های تعمیرات اساسی که دربر گیرنده افزایش عمر مفید دارایی‌های ثابت یا باعث افزایش تولید می‌گردد، حساب دارایی ثابت منظور می‌گردد.

کنترل‌های حسابرسی در رابطه با دارایی‌های ثابت

۱ کنترل امضاهای مجاز سند حسابداری

۲ کنترل صحت محاسبات

۳ کنترل با آیین‌نامه تفکیک هزینه‌های جاری از سرمایه‌ای

۴ کنترل با برگ درخواست خرید کالا/خدمات

۵ کنترل با صورتحساب فروشنده

- ۶ کنترل مهمور شدن مدارک به مهر <باطل شد>
- ۷ کنترل با برگ حواله انبار، رسید و حواله مستقیم
- ۸ کنترل با آیین نامه معاملات شرکت
- ۹ کنترل کسورات قانونی (بیمه و مالیات) از کارهای حق الزحمه
- ۱۰ کنترل ارتباط هزینه‌های سرمایه‌ای با فعالیت شرکت
- ۱۱ کنترل کفایت اسناد و مدارک مثبت
- ۱۲ کنترل ارتباط هزینه با دوره مالی
- ۱۳ کنترل اعتبار مدارک مثبت
- ۱۴ کنترل ثبت صحیح حساب و طرف حساب سند حسابداری
- ۱۵ کنترل هزینه‌های سرمایه‌ای دارای قرارداد با مفاد قرارداد و استخراج خلاصه قرارداد
- ۱۶ کنترل دارایی‌های در جریان تکمیل طبق پیش‌بینی و کار انجام شده از نظر ریالی و فیزیکی
- ۱۷ کنترل درصد پیشرفت فیزیکی دارایی‌های در جریان تکمیل با گزارشات دریافتی که به تأیید قسمت فنی و مقامات مجاز رسیده باشد
- ۱۸ کنترل تعیین بدهی‌های احتمالی از محل ایجاد دارایی‌ها (بیمه، مالیات.....)
- ۱۹ کنترل احتساب هزینه‌های دستمزد، سربار، و مواد مصرفی قیمت تمام شده دارایی‌های ساخته شده در شرکت
- ۲۰ کنترل داشتن دستورالعمل انتقال دارایی‌های در جریان تکمیل به دارایی‌های ثابت و تهیه صورت جلسه تکمیل و تحویل و تحول دارایی‌های در جریان تکمیل (با امضاء مسئولین فنی شرکت و تکمیل کننده (سازنده) که ساخت آنها به اتمام رسیده و صدور سند حسابداری جهت انتقال به دارایی‌های ثابت)
- ۲۱ کنترل مشخص نمودن تاریخ بهره‌برداری از دارایی‌های در جریان ساخت تکمیل شده جهت احتساب هزینه استهلاک
- ۲۲ کنترل تفکیک قیمت عرصه (زمین) و اعیان (ساختمان) از یکدیگر و ارایه آن در جدول یادداشت دارایی‌های ثابت طبق صورت‌های مالی به صورت جداگانه
- ۲۳ کنترل داشتن لیست (دفتر) اموال
- ۲۴ کنترل داشتن کارت تعمیر دارایی‌ها (ماشین‌آلات، ساختمان، وسایط نقلیه و.....)

- ۲۵ کنترل احتساب ذخیره برای دارایی‌های مسروقه و مفقوده
- ۲۶ کنترل مشخص نمودن دارایی‌های بلااستفاده و احتساب هزینه استهلاک معادل ۳۰ درصد نرخ استهلاک مقرر در ماده ۱۵۱ ق.م.م و پرس و جو از مسئولین مبنی بر علت عدم استفاده از دارایی‌های راکد و تصمیم‌گیری در ارتباط با موضوع مربوطه
- ۲۷ کنترل پوشش بیمه‌ای دارایی‌ها:
 قیمت تمام شده - ارزش دفتری - ارزش بیمه شده طبق بیمه نامه = اضافه (کسر) پوشش بیمه‌ای
- ۲۸ کنترل نرخ استهلاک مندرج در صورت‌های مالی با نرخ‌های مورد استفاده در شرکت (کنترل به صورت نمونه‌ای) و مفاد ماده ۱۵۱ ق.م.م
- ۲۹ انجام کنترل اقلام نمونه انتخابی طبق چک لیست مربوطه
- ۳۰ مشاهده عینی اسناد مالکیت زمین، ساختمان، و وسایل نقلیه و قرار دادن رونوشت آنها در پرونده دایم و به‌روزرآوری آنها در هر دوره رسیدگی
- ۳۱ کنترل استخراج اقلام فروخته شده و بررسی صحت محاسبات صورت گرفته در ارتباط با آنها:
- قیمت تمام شده - ذخیره استهلاک - ارزش دفتری - قیمت فروش = سود (زیان)
- ۳۲ کنترل اضافات ذخیره استهلاک با هزینه استهلاک
- ۳۳ تهیه صورت خلاصه اضافات دارایی‌های ثابت و دارایی‌های در جریان تکمیل
- ۳۴ کنترل مشاهده عینی وسایل نقلیه و انجام کنترل‌های لازم طبق چک لیست مربوطه
- ۳۵ کنترل قیمت تمام شده و ذخیره استهلاک طبق دفاتر با قیمت تمام شده و ذخیره استهلاک طبق صورت ریز اموال (دفتر اموال) در پایان دوره
- ۳۶ دریافت و کنترل لیست دارایی‌های اسقاط شده طبق دفتر اموال و خارج نمودن قیمت تمام شده آنها از دفاتر
- ۳۷ کنترل رعایت آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۸ ق.م.م. در ارتباط با پروژه‌های طرح توسعه و افزایش ظرفیت
- ۳۸ کنترل استخراج سیستم خرید و ایجاد دارایی‌های در جریان تکمیل و قرار دادن آن در پرونده دایم
- ۳۹ استخراج تعهدات سرمایه‌ای به شرح زیر:
 مبلغ قرارداد - هزینه‌های انجام شده قطعی سرمایه‌ای = تعهدات سرمایه‌ای

شرح کنترل های اقلام نمونه انتخابی از لیست (دفتر) با اموال

- ۱ مشاهده عینی
- ۲ کنترل محل استقرار واقعی با کارت اموال
- ۳ کنترل محل کارت اموال
- ۴ کنترل محل کارت تعمیرات
- ۵ کنترل محل پلاک اموال
- ۶ کنترل مشخصات استفاده کننده واقعی با کارت اموال
- ۷ کنترل محل استقرار با مرکز هزینه
- ۸ کنترل محافظت صحیح از دارایی مربوطه
- ۹ کنترل داشتن سیستم و لوازم اطفاء حریق در محیط استقرار دارایی ها
- ۱۰ کنترل محاسبات استهلاک در کارت اموال
- ۱۱ کنترل نرخ و روش استهلاک طبق کارت اموال با آیین نامه استهلاکات مفاد ماده ۱۵۱ ق.م.م
- ۱۲ کنترل قیمت تمام شده و ذخیره استهلاک دارایی طبق کارت اموال با لیست (دفتر) اموال

شرح کنترل وسایط نقلیه (مشاهده عینی)

- ۱ کنترل شماره شهربانی خودرو با اصل شناسنامه خودرو
- ۲ کنترل شماره شاسی
- ۳ کنترل شماره موتور
- ۴ کنترل مشخصات خودرو طبق کارت اموال با اصل شناسنامه خودرو
- ۵ کنترل مشخصات استفاده کننده (تحویل گیرنده) واقعی با کارت اموال
- ۶ کنترل صورت جلسه تحویل خودرو به استفاده کننده
- ۷ کنترل لوازم تحویلی طبق صورت جلسه با لوازم موجود در خودرو
- ۸ کنترل بیمه نامه شخص ثالث و مدت زمان اعتبار آن (مشاهده عینی)
- ۹ کنترل داشتن برگ معاینه فنی
- ۱۰ کنترل مجهز بودن خودرو به لوازم اطفای حریق
- ۱۱ کنترل داشتن کارت تعمیرات خودرو
- ۱۲ کنترل داشتن دستورالعمل (آیین نامه) تحویل و تحول خودرو

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَ الْمَسْكِينِ وَ الْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَ الْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَ فِي الرِّقَابِ وَ الْغَارِمِينَ
وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

زکات‌ها مخصوص فقرا و مساکین و کارکنانی است که برای (جمع آوری) آن زحمت می‌کشند، و کسانی که برای جلب محبتشان اقدام می‌شود، و برای (آزادی) بردگان، و (ادای دین) بدهکاران، و در راه (تقویت آئین) خدا، و واماندگان در راه؛ این، یک فریضه (مهم) الهی است؛ و خداوند دانا و حکیم است!

(سوره توبه / آیه ۶۰)

تعریف بیمه

بیمه به مفهوم اطمینان از امکان انتقال خسارت وارده از حوادث احتمالی و ناخواسته به فرد یا سازمان دیگری می‌باشد.

قرارداد بیمه (بیمه‌نامه)

عقدی است که به موجب آن یک طرف (بیمه‌گر) متعهد می‌شود در ازای دریافت حق بیمه از طرف دیگر (بیمه‌گذار)، در صورت وقوع حادثه، خسارت وارده به او یا شخص ذی‌نفع را جبران کند یا مبلغ معینی را به وی یا شخص ذی‌نفع بپردازد.

حق بیمه

مبلغی است که بیمه‌گر در ازای پذیرش خطر طبق قرارداد بیمه از بیمه‌گذار مطالبه می‌کند.

تاریخ شروع پوشش بیمه‌ای

عبارت است از تاریخ شروع پذیرش خطر توسط بیمه‌گر طبق قرارداد بیمه.

خسارت

عبارت است از مبلغ قابل پرداخت در اثر وقوع حوادث تحت پوشش قرارداد بیمه.

شناسایی و تعریف انواع بیمه

بیمه با توجه به مبنای قانونی، اهداف و مقررات به انواع مختلفی تقسیم‌بندی می‌شود. در یک تقسیم‌بندی، بیمه به دو نوع کلی به شرح ذیل تقسیم می‌شود:

الف) بیمه‌های اجتماعی

ب) بیمه‌های بازرگانی

الف) بیمه‌های اجتماعی یا بیمه‌های اجباری به بیمه‌های ناشی از قانون نیز معروف هستند که در مورد کارگران و اقشار کم‌درآمد جامعه صدق پیدا می‌کند. قانون‌گذار برای اقشاری از جامعه که از یک سو نیروی تولیدی جامعه محسوب می‌شوند و از سوی دیگر خود به فکر آینده و معیشت خود نیستند یا برای آینده خود نمی‌توانند برنامه مناسبی داشته باشند، دولت را موظف کرده در جهت حمایت از آنها، بیمه‌های اجتماعی را برقرار کرده و این اقشار را زیر چتر این نوع بیمه‌ها قرار دهد.

ب) بیمه‌های بازرگانی به بیمه‌های اختیاری نیز معروف هستند که در آن بیمه‌گذار به میل و اراده خود و به صورت آزادانه نسبت به تهیه انواع پوشش‌های آن اقدام می‌کند. در این نوع بیمه‌ها تعهد دوطرفه است یعنی بیمه‌گر در ازاء دریافت حق بیمه از بیمه‌گذار، تأمین بیمه در اختیار وی قرار می‌دهد.

در بیمه‌های بازرگانی محاسبه حق بیمه متناسب با خطر بیمه‌شده تعیین می‌گردد و کلاً از بیمه‌گذار اخذ می‌گردد. بیمه‌های بازرگانی به انواع مختلفی در طول زمان تقسیم‌بندی شده‌اند که به فراخور نیاز روز و تنوع خطرها به کار گرفته شده‌اند.

مشخصه بارز بیمه‌های بازرگانی اختیاری بودن آن است که به سه بخش کلی زیر

طبقه‌بندی می‌شوند:

۱ بیمه‌های اموال

۲ بیمه‌های اشخاص

۳ بیمه‌های مسئولیت

در قدیم به طور کلی بیمه‌ها به سه دسته فوق طبقه‌بندی می‌شدند.

اما در طبقه‌بندی‌های بعدی و جدید، کلیه بیمه‌ها به ۷ شاخه اصلی به شرح زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

۱ اشخاص ۲ اتومبیل ۳ باربری ۴ آتش‌سوزی

۵ مسئولیت ۶ مهندسی ۷ مخصوص

بیمه گذار:		ذینفع:		کد ملی یا اقتصادی:	
نشانی محل مورد بیمه (با ذکر کد پستی):		نمابر:		همراه:	
تلفن:		مدت بیمه:		از ساعت ۲۴ روز	
موضوع فعالیت:		پست الکترونیکی:		تا ساعت ۲۴ روز	
خطراتی تحت پوشش در بیمه نامه، آتش سوزی، انفجار و صاعقه می باشد لطفاً پوشش خطرهای اضافی مورد درخواست خود را در جدول زیر با علامت (✓) مشخص فرمایید.					
☐	زلزله و آتشفشان	☐	سقوط هواپیما، هلی کوپتر و قطعات آنها	☐	شورش، آشوب، بلوا و اغتشاش داخلی
☐	سیل، طغیان آب دریاها و رودخانه ها	☐	شکست شیشه	☐	ترکیدگی لوله آب
☐	طوفان، گردباد و تندباد	☐	هزینه پاکسازی	☐	سرقت با شکست حرز
☐	رائش زمین	☐	خسارت ناشی از نوسانات برق	☐	انفجار دیگ بخار و دفرمه شدن آن
☐	ضایعات ناشی از برف، باران، تگرگ و سنگینی برف	☐	مسئولیت مالی در قبال همسایگان ناشی از آتش سوزی و انفجار	☐	مسئولیت مالی در قبال همسایگان ناشی از آتش سوزی، انفجار و ترکیدگی لوله آب
ردیف	شرح موضوع بیمه				ارزش تفکیکی (به ریال)
۱	ساختمان و تأسیسات: نوع سازه: طبق آیین نامه ۲۸۰۰ ☐ بتون ☐ سوله ☐ اسکلت فلزی ☐ آجری ☐ خشت و گلی ☐ زیر بنا: متر مربع، سایر اطلاعات: تأسیسات شامل: آسانسور ☐ پکیج ☐ شوفاژ خانه ☐ سایر موارد عمومی ☐			
۲	اثاثیه، دکوراسیون و محتویات:			
۳	موجودی (مخصوص واحدهای غیر صنعتی):			
۴	سایر موارد: (از قبیل وسائط نقلیه، دیگ بخار، شیشه ها و ...) به تفکیک هر مورد:			
۵	هزینه پاکسازی: حداکثر هزینه پاکسازی در مقابل خطرهای مورد تعهد بیمه گر تا مبلغ
جمع کل سرمایه					
توجه: بیمه گذار محترم خواهشمند است اموال خود را براساس قیمت واقعی (ارزش روز) بیمه فرمایید، در غیر این صورت با استناد به ماده ۱۰ قانون بیمه، بیمه گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال، مسئول خسارت خواهد بود. برای مثال چنانچه قیمت واقعی مال در زمان حادثه ۱۰۰ ریال و مبلغ بیمه شده آن ۷۵ ریال باشد خسارت وارد به مورد بیمه، به نسبت ۷۵ درصد محاسبه و پرداخت خواهد شد.					

بیمه اموال

اموال و دارایی‌های ثابت شرکت، باید در برابر خطرات قابل بیمه شدن، تحت پوشش بیمه‌ای قرار گیرد. با انجام عملیات بیمه دارایی در سیستم اموال، واحد حسابداری اموال خواهد توانست بابت عملیات انجام شده سند حسابداری را صادر نماید.

مهم‌ترین ویژگی این بیمه سرشت غرامتی آن می‌باشد، که بیمه نباید منشأ پیدایش سود برای بیمه‌گذار گردد و بیمه‌گر فقط متعهد جبران خسارت وارده و پرداخت زیان مالی ناشی از حادثه به بیمه‌گذار می‌باشد. بیمه‌گذار زیان دیده نمی‌تواند خسارتی بیش از حد واقعی دریافت نموده و به لحاظ مالی وضعیتی بهتر از زمان قبل از بروز حادثه را کسب نماید. از مهم‌ترین رشته‌های بیمه اموال باید از بیمه آتش‌سوزی، اتومبیل، باربری و بیمه محصولات کشاورزی را نام برد.

الف) بیمه اتومبیل

هدف از ایجاد بیمه اتومبیل جبران خسارات وارد به اتومبیل، اشخاص ثالث و سرنشینان اتومبیل در اثر حوادث رانندگی می‌باشند.

انواع بیمه اتومبیل عبارت‌اند از:

۱ بیمه اجباری شخص ثالث

براساس قانون، تمامی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی و ریلی اعم از اینکه اشخاص حقیقی یا حقوقی باشند، مکلف‌اند تا وسایل نقلیه مذکور را در قبال خسارت‌های بدنی و مالی نزد یکی از شرکت‌های بیمه، بیمه نمایند. (اجباری) هرگونه سانحه‌ای از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتش‌سوزی یا انفجار وسایل نقلیه و نیز خسارت‌هایی که از محمولات وسایل نقلیه مذکور به اشخاص ثالث وارد می‌شود، تحت پوشش بیمه شخص ثالث می‌باشد.

۲ بیمه اجباری حوادث راننده

بیمه حوادث راننده، غرامت فوت، نقص عضو و از کارافتادگی دائم اعم از کلی و جزئی راننده مسبب حادثه را جبران می‌کند. خطرات تحت پوشش در بیمه حوادث راننده، شامل هرگونه سانحه وسیله نقلیه مسبب حادثه، تریلر، یدک متصل به آن یا محمولات آن از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتش‌سوزی یا انفجار خواهد بود.

۳ بیمه بدنه

همواره خودروها به‌عنوان دارایی‌های با ارزش برای صاحبان آن در معرض مخاطرات ناشی از حوادث، تصادف‌ها و معضلات اجتماعی به‌ویژه سرقت کلی و جزئی بوده است که شرکت‌های بیمه با ارائه پوشش بیمه بدنه خودرو پاسخگوی نیاز و تقاضای بیمه‌گذاران می‌باشند.

ب) بیمه باربری (حمل و نقل کالا)

بیمه باربری رشته‌ای از بیمه اموال است که کالا را در مقابل خطرات حمل از طریق دریا، زمین یا هوا، از مبدأ تا مقصد تحت شرایط خاصی مورد پوشش قرار می‌دهد و پشتوانه‌ای قوی در جهت ایجاد اطمینان خاطر برای واردکنندگان و صادرکنندگان کالا و صاحبان کالا در بخش‌های مختلف صنعتی، کشاورزی و بازرگانی است. بیمه‌نامه‌های باربری براساس مبدأ و مقصد حمل کالا به بیمه‌نامه‌های باربری داخلی، وارداتی و صادراتی تقسیم می‌شوند. در بیمه‌نامه‌های باربری داخلی معمولاً خطرات ناشی از آتش‌سوزی و حادثه وسیله نقلیه (تصادف، تصادم، واژگونی و پرت شدن وسیله نقلیه) تحت پوشش قرار می‌گیرد.

ج) بیمه آتش‌سوزی

بیمه آتش‌سوزی پوششی است که خسارات و زیان‌های ناشی از وقوع آتش‌سوزی، صاعقه و انفجار که به اموال مورد بیمه وارد می‌شود را براساس شرایط مندرج در بیمه‌نامه جبران می‌کند. البته بیمه‌گذار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی خطراتی را مانند: سیل، زلزله، طوفان، اعتصاب، رانش و ریزش زمین و... را نیز به تبع آن بیمه نماید.

■ بیمه‌نامه‌های آتش‌سوزی با شرایط خاص

بیمه‌نامه اظهارنامه‌ای (شناور): این بیمه‌نامه برای موجودی انبارها و با توجه به نوسان موجودی و همچنین پرداخت حق بیمه متناسب با میزان موجودی صادر می‌شود.

براساس این بیمه‌نامه، بیمه‌گذار در پایان هرماه لغایت پانزدهم ماه بعد حداکثر موجودی مورد بیمه را طبق اسناد و دفاتر خود کتباً به بیمه‌گر اظهار می‌نماید. بیمه با شرایط جایگزینی و بازسازی: تورم و افزایش قیمت‌ها و ادامه روند افزایش دائمی آنها موجب شده است که قیمت ساختمان‌ها و ماشین‌آلات واحدهای صنعتی نیز به‌طور مرتب افزایش یابد. لذا با ارائه بیمه‌نامه با شرایط جایگزینی و بازسازی

به بیمه‌گذاران، در صورتی که ساختمان و ماشین‌آلات آنها در اثر آتش‌سوزی و یا سایر خطرات تحت پوشش بیمه‌نامه از بین برود، خسارت ماشین‌آلات را به قیمت جایگزینی و خسارت ساختمان را به قیمت بازسازی دریافت می‌نمایند.

بیمه‌نامه جامع اصناف: در این بیمه‌نامه ساختمان و تأسیسات، کالاهای ثابت و غیرثابت واحدهای صنفی در مقابل آتش‌سوزی، صاعقه، انفجار، سیل، زلزله و سرقت تحت پوشش قرار می‌گیرد.

هزینه پاک‌سازی محل مورد بیمه در قبال خطرات مورد تعهد، زیان مالی ناشی از وقفه در فعالیت‌های صنفی به‌همراه مسئولیت مالی در برابر همسایگان ناشی از آتش‌سوزی و انفجار و... از دیگر پوشش‌های قابل ارائه در این بیمه‌نامه می‌باشد.

بیمه‌نامه جامع خانوار: و...

د) بیمه مسئولیت

بیمه‌گر در این بیمه تعهد می‌کند، که خسارت‌هایی را که بیمه‌گذار به‌طور ناخواسته، به اموال و مسئولیت ثالث وارد می‌کند و مسئول جبران آنها شناخته می‌شود، پرداخت نماید.

تقسیم‌بندی‌های مختلفی از انواع بیمه مسئولیت وجود دارد که به نمونه‌هایی از آنها اشاره می‌کنیم.

بیمه مسئولیت حرفه‌ای: عده زیادی از صاحبان نیروی کار در کشور به‌جای تولید کالا به ارائه یک نوع خدمت اشاره دارند. غفلت و خطا در ارائه خدمت حرفه‌ای ممکن است خسارات جانی یا مالی به اشخاص استفاده‌کننده از آن خدمت را در پی داشته باشد که در این صورت فرد شاغل مسئول جبران خسارت خواهد بود. مانند مسئولیت حرفه‌ای پزشکان، مهندسان طراح، مدیران استخرها و ناجیان غریق، دارندگان آسانسور و شرکت‌های نگهداری و سرویس آسانسورها، مدیران مجموعه‌های ورزشی، ناظران و مجریان، مدیران هتل‌ها...

بیمه مسئولیت عمومی: مسئولیت قانونی شخص حقیقی یا حقوقی در مقابل خسارت‌های مالی و جانی به اشخاص ثالث ناشی از فعالیت‌های روزمره تحت عنوان مسئولیت عمومی بیمه می‌شود. از انواع این بیمه‌نامه می‌توان به مسئولیت دارندگان ماشین‌آلات (ساختمانی، کشاورزی و راه‌سازی) مسئولیت جامع شهرداری، مسئولیت پارکینگ‌های عمومی و خصوصی خودرو، مسئولیت مدنی پیمانکاران و... اشاره کرد.

بیمه مسئولیت حمل و نقل: براساس قانون تجارت، متصدی حمل و نقل مسئول حوادث و تقصیراتی است که در طول مدت حمل اتفاق می‌افتد اعم از اینکه خود مبادرت به حمل کرده یا حمل و نقل کننده دیگری را مأمور کرده باشد. از انواع این بیمه‌نامه، مسئولیت متصدیان حمل و نقل داخلی، وانت‌بارها و حمل و نقل بین‌المللی کالا از طریق جاده، حمل و نقل ریلی، دریایی و هوایی را می‌توان نام برد.

بیمه مسئولیت کالا: مسئولیت تولیدکننده را در قبال مصرف‌کننده برای جبران خسارت‌های مالی و جانی مصرف‌کنندگان کالا و اشخاص ثالث که ناشی از خطرات کاربرد کالا بوده و در نتیجه عدم کارکرد مناسب محصول باشد را تحت پوشش قرار می‌دهد. از انواع آن، بیمه مسئولیت تولیدکنندگان کپسول‌های آتش‌نشانی و تولیدکنندگان لوازم خانگی، بیمه مسئولیت تولیدکنندگان جرثقیل‌های سقفی و... را می‌توان نام برد.

بیمه مهندسی

بیمه‌های مهندسی یک نوع فعالیت بیمه در رشته بیمه‌های بازرگانی است که اولین بار در انگلستان شروع شد. حدود اواسط قرن نوزدهم استفاده از دیگ‌های بخار در بخش صنعت در انگلستان باعث بروز انفجارهایی گردید که صدمات و خسارت‌های جانی و مالی شدیدی را به اشخاص وارد آورد. تعدادی از استفاده‌کنندگان از دیگ‌های بخار در سال ۱۸۵۴ میلادی در شهر منچستر انگلستان گرد هم آمدند و راه‌های پیشگیری از انفجار و کاهش اثرات زیانبار اقتصادی آن را بررسی کردند تا نهایتاً منجر به تأسیس اولین شرکت بیمه مهندسی به نام شرکت دیگ‌های بخار در سال ۱۸۵۴ م گردید. در سایر کشورها مانند آلمان و سوئیس بیمه‌های مهندسی با بیمه شکست ماشین‌آلات در سال ۱۹۰۰ م شروع شد. بیمه‌های مهندسی با رشته‌های جدید بیمه‌ای بعداً تکامل پیدا کرد و اختراعات و توسعه تکنولوژی و صنعت گام به گام وضعیت بیمه‌های مهندسی را بهبود بخشید. در ایران از اوایل دهه ۱۳۴۰ با همکاری شرکت‌های مختلف از جمله مهم‌ترین و مؤثرترین آنها شرکت بیمه اتکایی «مونیک ری Munich Re» که یکی از معتبرترین شرکت‌های بیمه اتکایی در دنیا محسوب می‌شود شروع شد. به طوری که بیمه‌نامه‌هایی که هم‌اکنون در ایران معمول و رایج است و از طرف شرکت‌های

بیمه مختلف ارائه می‌گردد ترجمه شده بیمه نامه‌های این شرکت می‌باشد. بیمه‌های تمام خطر مهندسی زیرمجموعه بیمه‌های اموال بوده که پروژه‌های در حال ساخت یا سازه‌ها و تأسیسات در حال بهره‌برداری و یا ماشین‌آلات و تجهیزات فنی را تحت پوشش قرار می‌دهد.

انواع بیمه‌های مهندسی

بیمه‌های دوره احداث (Construction)

- بیمه تمام خطر نصب
- بیمه تمام خطر پیمانکاران

بیمه‌های دوره بهره‌برداری (Operation)

- بیمه‌نامه ماشین‌آلات پیمانکاری
- بیمه‌نامه سازه‌های تکمیل شده
- بیمه فساد کالا (محصول) یا بیمه فساد کالا در سردخانه
- بیمه تجهیزات الکترونیک
- بیمه‌نامه شکست ماشین‌آلات
- بیمه‌نامه عدم النفع ناشی از شکست ماشین‌آلات
- بیمه تضمین کیفیت ساختمان (بیمه‌نامه عیوب اساسی و پنهان ساختمان) و در پایان چند نمونه از سایر بیمه‌های مخصوص را نام می‌بریم:
- بیمه بدنه و ماشین‌آلات کشتی
- بیمه مسئولیت در مقابل اموال ثالث
- بیمه هواپیما
- بیمه وجوه در صندوق و در گردش
- بیمه شترمرغ
- بیمه اسب
- بیمه فساد محصول (سردخانه‌ها)
- و...

اسناد حسابداری مربوط به بیمه دارایی معمولاً شامل دو مورد می‌باشد.

■ سند اعمال بیمه و پرداخت وجه آن:

پیش پرداخت‌ها

- **** پیش پرداخت بیمه / بیمه اموال و دارایی ثابت
- **** سایر حساب‌های دریافتنی
- **** عوارض و مالیات بر ارزش افزوده
- **** موجودی نقد بانک‌ها

■ سند شناسایی هزینه در پایان دوره مالی:

هزینه‌های اداری

- **** هزینه‌های حق بیمه / حق بیمه خرید اموال و دارایی ثابت
- **** پیش پرداخت‌ها
- **** پیش پرداخت بیمه / بیمه اموال و دارایی ثابت